

LES RAJOLES DE MITGERIA, UN DOCUMENT CIVIL EN CERÀMICA

JOAN ROSAL I SAGALÉS

RESUM: Anomenem rajoles de mitgeria¹ unes rajoles amb senzilles inscripcions textuais, algunes amb la data, que pregonen, de manera pública i permanent, les condicions de mitgeria de parets situades a les partions entre propietats veïnes. Es troben fixades, de manera ben visible, a les parets a què es refereixen. Es tracta d'una brillant idea, nascuda a mitjan segle XIX, exclusiva de Palafrugell i del seu entorn més immediat. Evita els freqüents problemes entre veïns a l'hora d'interpretar els drets de cadascun, quant a les parets que els separen mútuament. En aquest treball en donarem els fonaments jurídics, les descriurem físicament, les classificarem per tipologies i explicarem el significat legal de cada tipus de text. Acabarem amb l'inventari detallat de totes les que s'han pogut arribar a veure.

PARAULES CLAU: ceràmica, dret civil, mitgeria, ordinacions, rajoles.

1. FONAMENTS DE DRET DE LES RAJOLES DE MITGERIA

Per entendre què són i què representen les rajoles de mitgeria convé que, prèviament, es defineixin alguns conceptes i s'expliqui el marc jurídic d'allò que representa la mitgeria obligatòria, raó d'ésser essencial d'aquestes rajoles.

Primerament, cal dir que la mitgeria és el dret a construir la paret de càrrega d'un edifici, meitat en el solar propi i meitat en el solar veí, i també, l'obligació de permetre que el veí, al seu torn, quan construeixi, carregui sobre aquesta paret, sempre que en pagui prèviament la meitat del seu cost. La paret mitgera és, per tant, una paret sotmesa a servitud

¹ No es coneix cap nom tradicional per a aquesta mena de rajoles. Les vàrem batejar com a *rajoles de mitjaneria* en un primer treball sobre l'antiga producció de ceràmica a Palafrugell (Rosal, 1988, pàg. 36-37). Aquesta denominació errònia va ser corregida en un treball posterior (Rosal & Rosal, 2004, pàg. 17 i 18), on ja figuren com a *rajoles de mitgeria*.

i es denominen servituds de mitgeria el conjunt de drets i d'obligacions que dimanen de la seva existència i del gaudi en comú per part dels propietaris separats per la paret mitgera. La servitud de mitgeria també afecta les tanques d'hort.

A Catalunya, la mitgeria ha estat forçosa, almenys des de les anomenades Ordinacions d'en Sanctacília, primer codi civil català, que data del segle XIV. La mitgeria obligatòria és la facultat d'un propietari d'imposar la mitgeria a un propietari veí.

Jaume de Sanctacília, ciutadà de Barcelona, va compilar, la primera meitat del segle XIV, durant el regnat de Jaume II, unes ordinacions ancestrals, ja sancionades per Jaume I, arrelades directament en el dret romà i en les consuetuds de Barcelona. Les Ordinacions d'en Sanctacília han romàs vigents, amb molt pocs canvis, fins a l'actualitat i, últimament, han sigut modificades quant a les relacions de mitgeria.

L'ordinació 3 d'en Sanctacília diu: "Ítem, que ningun hom no puxa carregar en paret que son vehí haurà feta, si be lo sotol es mitger, entro que haja pagat en tota aquella paret o parets, la meytat del preu que haurà costat o ab ell se síe avengut." L'ordinació 40 insisteix i matisa: "Encara, que en paret propia ni comuna nos deu carregar en tot, ne en partida, fins haja pagada meytat, si be lo sotol es mitger." (Bassegoda, 1928).

Quant a la mitgeria obligatòria, les Ordinacions d'en Sanctacília van romandre pràcticament immutables fins a l'any 1990. No obstant això, han passat per diverses compilacions, com la del rei Ferran, l'any 1413, que les traduí del llatí a la llengua catalana. L'última d'aquestes compilacions fou el Decret legislatiu 1/1984, de 19 de juliol, de la Generalitat de Catalunya. Finalment, la Llei 13/1990, de 9 de juliol, de l'acció negatòria, les immissions, les servituds i les relacions de veïnatge, va modificar substancialment allò que havia perdurat durant tants segles, però que, com tantes altres coses, el nostre desbocat segle XX havia convertit en obsolet.

Fins aleshores, un propietari podia imposar la mitgeria a un altre. Aquesta llei, al capítol 3, va suprimir la mitgeria forçosa, llevat de les parets de tanca d'horts, de patis o de jardins (art. 34.1) on era obligada fins a una alçada de 2 m. Llevat, també, que la mitgeria es pactés voluntàriament entre ambdues parts. No obstant això, a la disposició transitòria primera, la llei de 1990 permetia que les parets mitgeres de càrrega, construïdes abans d'aquesta llei, es continuessin regint per la llei anterior fins a 30 anys de l'entrada en vigor de la nova llei. Per tant, allò que documenten les rajoles de mitgeria -i que desenvoluparem més endavant amb detall-, continuarà generant efectes jurídics, com a mínim, fins a l'any 2020.

Amb l'aparició de la Llei 5/2006, de 10 de maig, de la Generalitat de Catalunya, del Llibre Cinquè del Codi Civil de Catalunya, la Llei de 1990 ha quedat derogada. No obstant això, la mitgeria de les parets de tanca continua essent forçosa i passa a ser història la de les parets anomenades d'atans (art. 546).

És a dir, explicat amb paraules més senzilles, un propietari podia (o no) construir una paret mitgera, meitat al seu terreny i meitat al del veí, que estava obligat a acceptar-ho. Aquest veí podia carregar sobre la paret mitgera sempre que n'hagués pagat la meitat del seu cost. Aquesta facultat va ser modificada l'any 1990. Actualment, la mitgeria ja no pot imposar-se, sinó que s'ha de pactar, a excepció de les parets de tanca, on continua essent forçosa.

Passats els anys (i, fins i tot, els segles), desaparegudes per sempre les persones que varen construir i pactar la mitgeria, alterats els senyals físics d'allò pactat i esborrat tot això de la memòria viva, les relacions de mitgeria han esdevingut una font inesgotable de conflictes entre veïns. Els signes tradicionals que fan presumir la mitgeria, o bé, la seva inexistència (si el coronament de la paret vessa aigües a un o a dos costats, si hi ha finestres o forats, si hi ha pedres de lligada, si hi ha antics elements constructius prohibits a la legislació sobre mitgeria, etc.), presenten serioses dificultats per interpretar-los i per mantenir-los. Una bona solució fou la d'aixecar algun document signat per fedatari públic, però això resultava culturalment difícil i, a més, representava un dispendi inassequible per a les economies més senzilles. Inscriure el pacte en un material perdurable i barat, tal com una rajola de ceràmica, i fixar-lo en un lloc ben visible de la paret afectada, és una brillant solució, imaginativa i pràctica que, segons tots els indicis, van inventar els palafrugellencs a mitjan segle XIX i que copiaren alguns dels seus veïns més propers. En tots els casos, les rajoles de mitgeria enuncien els drets que té sobre l'esmentada paret el veí al qual mostren el text. En general, clarifiquen situacions que no són evidents per altres senyals o deixen constància de pactes voluntaris entre propietaris adjacents. Que sapiguem, fins ara, només havien cridat l'atenció de Pella i Forgas, que les esmenta al seu llibre *Tratado de las relaciones y servidumbres entre las fincas* (Pella, 1901).

2. CARACTERÍSTIQUES FÍSQUES

Les rajoles de mitgeria acostumen a ser quadrades, tot i que n'hi ha alguna de rectangular. La majoria estan envernissades amb alcofol –galena, mineral de sulfur de plom, triturada–, material que, en coure'l, esdevé transparent com el vidre. N'hi ha, però, que consisteixen en un simple

cairó, sense vernís. Les rajoles quadrades i envernissades solen tenir entre 32 i 35 cm de costat, per uns 2 cm de gruix. Els cairons sense vernís són de mida més petita, que varia des dels 20 cm fins als 27 cm de costat. Tant les unes com els altres tenen una cara ben afinada i l'altra, aspra i rugosa, perquè quedi ben arrapada al morter de fixació. Totes les rajoles de mitgeria tenen un text, inscrit a la cara més fina abans de coure-les, fet segons tècniques diverses.

Les rajoles envernissades, quan encara estaven crues, es recobrien d'una engalba vermella² i el text, perquè hi ressaltés, s'aplicava al damunt amb una engalba blanca. Finalment, abans de coure-les, s'envernissaven només a la cara bona. El text, a vegades es retolava amb trepes³ (fig. 2, 4, 7 i 11), i altres, s'escrivien directament a mà, amb l'ajut de l'instrument anomenat llanterna⁴ (fig. 1, 3, 5, 6 i 10). A Mont-ras hi ha un exemplar, l'únic d'aquest tipus que hem pogut veure, amb els colors invertits, és a dir, amb el text vermell sobre fons groc⁵.

Coneixem algunes rajoles de mitgeria envernissades, fetes amb tècniques inusuals. Quatre d'elles tenen el text en baix relleu, fet per l'empremta de motlles de lletres sobre la pasta crua i dues d'aquestes tenen les lletres acolorides, en una, amb engalba blanca i, a l'altra, amb òxid de ferro. Una altra (fig. 9) té el text fet a mà, amb la tècnica de l'esgrafiament fet amb punxó. Consisteix a fer la rajola amb una argila de color molt clar i, després, recobrir-la d'engalba vermella. En rascar l'engalba vermella de la superfície amb un punxó, apareix el text del color groguenc de la rajola sobre el fons vermell de l'engalba. Una vegada acabada aquesta operació, s'envernissa i es cou. Per últim, n'hi ha una amb el text incís, fet a mà, amb l'ajut d'un punxó, amb el baix relleu replè d'engalba blanca.

Totes les rajoles sense vernís —que si són quadrades també reben el nom de *cairons*— tenen el text en baix relleu, excepte una que és llisa, amb el rètol pintat amb mangra. Els texts en relleu de les rajoles sense vernís, unes vegades són fets a mà, amb l'ajut de punxons o de navalles (fig. 8), i d'altres, per l'empremta de motlles o segells de cada lletra o xifra.

² Les engalbes o llimutges són barreges d'argila i d'aigua molt fluides i depurades, que s'apliquen a les peces per tapar-ne els porus i petites imperfeccions, per decorar-les amb diferents colors i per ajudar a vitrificar la capa de vernís.

³ Les trepes són làmines de cartró, de zinc, etc. amb un motiu vogit —en aquest cas, lletres i xifres—, que serveix, en aplicar-la sobre la superfície d'una peça escaldada o crua, per dibuixar-hi el motiu, passant-hi pel damunt un pinzell mullat d'engalba o de vernís acolorit.

⁴ Instrument de forma globular o piriforme, que serveix per decorar les peces amb engalba. A mitja alçada té un forat on es col·locava un tros de canya per on rajava l'engalba i tenia un altre forat per omplir-la.

⁵ L'engalba blanca, una vegada envernissada i cuita, esdevé de color groc.

Només tenim la constància certa del lloc d'autoria d'un parell de rajoles, l'una per declaració de qui la va fer -un rajoler d'Esclanyà- (fig. 8) i l'altra per estar signada DC -Díaz Costa, de la Bisbal- (fig. 3). Les característiques de la terra i dels vernissos ens porten a considerar com a molt probables determinats llocs de producció. Així, totes les rajoles sense vernís, les faríem de les rajoleríes d'Esclanyà. En canvi, la majoria de les envernissades creiem que són de la Bisbal, a excepció de dues que, molt probablement, sorgiren dels obradors de terrissa del mateix Palafrugell, la qual cosa assenyalarem a l'inventari que figura a l'apèndix.

3. DADES ESTADÍSTIQUES

Al text s'adjunta un inventari que inclou totes les rajoles de mitgeria detectades in situ, des de la dècada de 1980 fins a l'actualitat, i, també, les recuperades pels senyors Carles Alsius i Josep Vives, de Palafrugell, i Sergio W. Sabini, de Barcelona, als quals agracixo l'amabilitat que han tingut en mostrar-me els seus exemplars, alguns d'ells amb dades desconegudes o inusuals, de gran importància. N'hem fitxat i fotografiat un total de 98. L'inventari en transcriu el text exacte, dóna les característiques físiques de cadascuna i la seva situació original. D'aquest inventari es poden extreure algunes conclusions de tipus estadístic.

3.1. CRONOLOGIA

A partir de les dates inscrites a les mateixes rajoles i, en algun cas, de la data que figura a la llinda de la casa o en algun altre element arquitectònic, s'ha pogut establir la següent sèrie cronològica: 1815, 1830 (per la llinda de la casa), 1840 (per la llinda de la casa), 1848 (fig. 4), 1850 (fig. 2), 1851, 1854, 1856, 1862, 1863 (fig. 11), 1865 (fig. 9), 1866, 1867, 1868, 1869, 1871, 1872, 1873, 1874, 1877, 1879 (fig. 7), 1882, 1893, 1894 (fig. 8), 1896, 1902, 1903, 1919, 1925 i 1949.

Com es pot apreciar, el costum de col·locar rajoles de mitgeria a les parets de les cases neix amb les característiques pròpies d'una moda, és a dir, de manera sobtada i amb força i, en canvi, compta amb una extinció lenta i gradual. La màxima difusió es concentra a les dècades de 1850, 1860 i 1870. A partir d'aleshores declina força però encara es manté llargament viva. Algunes de les rajoles més modernes ja són de substitució d'altres més antigues, segurament malmeses per alguna causa.

3.2. DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA

De les 98 rajoles de mitgeria fitxades, 79 estaven dins de l'actual àmbit municipal de Palafrugell (71 a la mateixa vila, 5 a Calella i 3 a

Llofriu), 9 a Mont-ras (que també pertangué al terme de Palafrugell fins a l'any 1858), 5 a Palamós, 3 a Calonge i 1 a Esclanyà. Tenim notícia que cap als anys 1990 n'hi havia una a Ullastret, ja desapareguda quan vàrem intentar inspeccionar-la. A Regencós, n'hem vist una de moderna que reproduïx un text antic. Fora d'aquestes, mai no n'hem vist cap altra enlloc de Catalunya. S'ha revisat de manera sistemàtica Llafranc, Tamariu, Ermedàs i Santa Margarida, llocs del terme de Palafrugell, i no n'hi hem vist cap. També se n'ha constatat la inexistència a Begur, Pals, Torrent, Sant Feliu de Boada, Peratallada, Fonteta i la Bisbal, municipis, tots ells, que envolten Palafrugell.

És evident una concentració de rajoles de mitgeria quasi exclusiva del terme municipal de Palafrugell, però no conec cap font escrita ni cap fet històric que ho justifiqui. No pot tractar-se d'una ordenança municipal ja que el codi civil no és competència de l'Administració local. Tampoc provenen d'un antic costum ja que apareixen de cop a mitjan segle XIX. Si la col·locació de rajoles de mitgeria dimanés d'alguna directiva supra-municipal, l'àrea de distribució no estaria tan circumscrita. Podrien haver nascut arran d'una recomanació del notari local o d'una altra persona influent, o bé ser, simplement, una felïç idea d'algú, després copiada per altres. Les dates que figuren en algunes de les rajoles de Palamós (1882 i 1894) i la data d'una de les de Calonge (1893) van a favor de l'origen palafrugellenc de les rajoles de mitgeria.

3.3. ACTUAL DESAPARICIÓ MASSIVA

El primer inventari de les rajoles de mitgeria, el vàrem fer a principi de la dècada dels anys 1990 i, llavors, en vàrem comptabilitzar les 98 esmentades a l'apartat anterior. L'any 2006 les hem tornat a revisar, una per una, i només en quedaven 47 encara *in situ*. És a dir, ja n'havien desaparegut més de la meitat. La causa principal ha sigut l'enderroc de les cases que contenien la rajola per edificar-hi de nou. A d'altres casos, s'ha edificat el solar del veí i la rajola ha quedat tapada, o bé, ha desaparegut.

No cal recolzar-se en xifres per constatar que el creixement urbà de Palafrugell s'ha disparat durant les últimes dècades i res fa entreveure que aquesta tendència pugui canviar en temps propers. El futur de les poques rajoles de mitgeria que encara queden és, doncs, més que dubtós. Probablement, acabaran per desaparèixer del seu lloc inicial i de tan singular document ceràmic, només en quedaran algunes mostres en mans de particulars; seria convenient que les institucions públiques prenguessin alguna mesura a fi de salvaguardar aquest patrimoni.

3.4. DISTRIBUCIÓ PER CARACTERÍSTIQUES FÍSQUES

De totes les rajoles vistes, n'hi ha 93 de quadrades i 5 de rectangulars. També, 90 d'envernissades i 8 sense vernís.

De les 90 rajoles envernissades, n'hi ha 43 amb el text fet amb trepa, 38 amb el text fet a mà, 7 d'altres tècniques (esgrafiats i empremta en baix relleu) i 2 d'il·legibles. A la majoria de rajoles datades, amb el text fet amb trepa, la data hi està feta a mà.

4. TIPOLOGIES DE TEXTOS I SIGNIFICAT LEGAL DE CADASCUNA

4.1. "EL VEÍ TÉ DRET AL SÒL I A LA PARET" (FIG. 1 I 9), "EL VEÍ TÉ DRET A LA PARET" (FIG. 2)

Aquests textos, amb totes les seves variants, signifiquen que la paret és mitgera, és a dir, cavalca per meitat sobre ambdues propietats contigües. A més, els dos propietaris tenen dret a carregar sobre la paret mitgera ja que cadascú n'ha pagat la seva part, o bé, per la raó que sigui, s'ha convingut d'aquesta manera.

Aquest tipus de text no és tan freqüent com d'altres ja que no imposava cap limitació i, per tant, no motivava gaire al propietari constructor de la paret a publicar-ho públicament.

4.2. "EL VEÍ TÉ DRET AL SÒL I NO A LA PARET" (FIG. 3, 4 I 8)

En aquest cas la paret és mitgera, o sia, cada veí és propietari del sòl que ocupa la meitat del gruix de la paret. No obstant això, el propietari que va construir la paret la va pagar sencera i el veí al qual s'encara la rajola no té dret a utilitzar-la fins que no en pagui la meitat del seu cost.

És, amb diferència, la rajola de mitgeria més nombrosa, i, sens dubte, reflecteix la servitud de mitgeria més corrent a mitjan segle XIX.

4.3. "EL VEÍ NO TÉ DRET NI AL SÒL NI A LA PARET" (FIG. 5)

Vol dir que la paret que conté la rajola no és mitgera. Està construïda, tota sencera, en la finca d'un sol propietari i el propietari veí, per tant, no pot emprar-la per a recolzar-hi cap construcció.

4.4. "EL VEÍ NO TÉ CAP DRET A LA PARET" (FIG. 6)

Cal donar-li el mateix significat que al text anterior. S'hi dona per sobreentès que el veí no sols no té dret a la paret sinó que tampoc té cap dret al sòl que la sustenta.

4.5. “EL VEÍ TÉ PAGAT [O, TÉ DRET] FINS AQUÍ I SI VOL CARREGAR D’AQUÍ CAP AMUNT HA DE PAGAR” (FIG. 10), “SI EL VEÍ VOL CARREGAR D’AQUÍ CAP AMUNT HA DE PAGAR” (FIG. 11), “EL VEÍ TÉ DRET FINS AQUÍ” (FIG. 7) I “D’AQUÍ CAP AVALL, EL VEÍ TÉ DRET A LA PARET”.

Els quatre texts són variants del mateix concepte i formen un grup força abundós. Acostumen a portar, a la part inferior, un meandre o una ratlla horitzontals que volen assenyalar el lloc exacte que menciona el text.

Es refereixen a una paret pagada a mitges pels dos propietaris adjacents, únicament fins allí on està situada la rajola. De la rajola cap amunt, en canvi, se n’ha fet càrrec un sol dels dos propietaris, que és l’únic que té dret a usar-la.

Coneixem una sola rajola amb el text: “DE A QUI A / NA BALL / LO BAI TE / DRE A LA / PARET 1867”. Es tracta d’un exemplar que pertany a la col·lecció de Sergio Sabini i del qual es desconeix la procedència. Tot i això, l’hem inclòs a l’inventari ja que és l’únic representant d’aquesta mena de text.

4.6. “EL VEÍ TÉ DRET FINS AQUÍ I SI VOL CARREGAR D’AQUÍ A LA FAÇANA HA DE PAGAR”

És una variant de l’anterior i només en coneixem un exemplar. En aquest cas, la limitació no es dóna en alçada sinó en horitzontal. Els dos veïns tenen dret per igual, sobre la paret mitgera, des del fons de la propietat fins a la rajola. De la vertical de la rajola fins a la línia de façana la paret segueix sent mitgera però només l’ha pagada el propietari que l’ha construïda i, per tant, el seu veí no pot usar-la com a paret de càrrega mentre no en pagui la meitat del cost.

4.7. “EL VEÍ TÉ PAGAT COM A PARET DE TANCA”

Es tracta d’una paret de tanca d’hort mitgera que ambdós propietaris contigus han pagat per igual. La rajola deixa clar que si se n’eleva l’alçada i es converteix en paret de càrrega, el tracte ja no serà el mateix i dependrà de qui es faci càrrec de construir-ne la major alçada i de qui en pagui la despesa.

És de tradició -que ja recull l’ordinació 23 d’en Sanctacília- considerar la servitud de mitgeria de tanca fins a dues tàpies d’alçada. Segons Pella i Forgas (Pella, 1901), tres tàpies equivalien a una alçada de 14 pams de la cana de Barcelona i no pas pams de destre. Per tant, dues tàpies equivalien a 9,333 pams de la cana de Barcelona i a 1,8136 m (Alsina et al., 1990, pàg. 189). El codi civil actual ho arrodoneix a 2,00 m.

4.8. DRET ASSIGNAT A UNA PERSONA CONCRETA

Hi ha una rajola de mitgeria –que és un exemplar únic en la seva mena– que assigna els drets a una persona concreta, amb nom i cognoms. Diu: “SI LO VEHI / VOL CARREGA / LA PARET / A DE PAGA / A JOSE FERRER / Y BATALLER”. Actualment, es troba fora del seu lloc original, en mans de Carles Alsius i Juriol, i ve a dir que la paret és mitgera però la va pagar, tota sencera, en Josep Ferrer i Bataller. Si el veí de Josep Ferrer vol carregar sobre aquesta paret n’hi haurà de pagar la meitat del cost.

BIBLIOGRAFIA

ALSINA, Claudi, FELIU, Gaspar i MARQUET, Lluís (1990): *Pesos, mides i mesures dels Països Catalans*. Barcelona: Curial, 1990.

BASSEGODA I MUSTÉ, Pere Jordi (1928): *Las leyes de la construcción en Cataluña*. Barcelona: Asociación de Arquitectos de Cataluña, 1928.

PELLA I FORGAS, Josep: *Tratado de las relaciones y servidumbres entre las fincas*. Barcelona: José Espasa, 1901.

ROSAL I SAGALÉS, Joan (1988): “La terrissa de Palafrugell. 5a i última part”, *Butlletí Informatiu de Ceràmica*, 37, abril-juny 1988, pàg. 36-39. Barcelona: Associació Catalana de Ceràmica Decorada i Terrissa.

ROSAL I SAGALÉS, Joan i ROSAL I RICART, Pau (2004): “El lèxic de la ceràmica aplicada a l’arquitectura. 5a part i última”, *Butlletí Informatiu de Ceràmica*, 80-81, gener-juny 2004, pàg. 12-19. Barcelona: Associació Catalana de Ceràmica Decorada i Terrissa.

Fig. 1. Palafrugell. C. Torroella, 103, a mitgera amb el 101

Fig. 2. Palafrugell. C. de la Font, 13, a mitgera amb l'11

Fig. 3. Palafrugell. C. Josep Anselmo Clavé, 75, a mitgera amb el 77

Fig. 4. Palafrugell. C. de les Ànimes, 12, a mitgera amb el 14

Fig. 5. Mont-ras. Av. Catalunya, 9. Destruïda l'any 2006.

Fig. 6. Palafrugell. C. Estrella, 6, a mitgera amb el 4

Fig. 7. C. Sant Pere, 67, a mitgera amb el 65

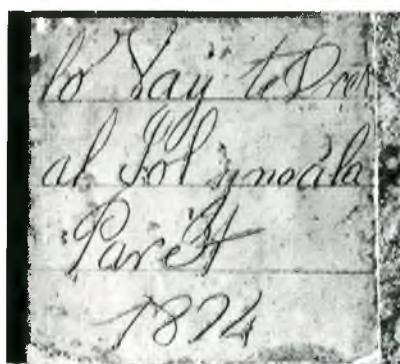

Fig. 8. Esclanyà. Can Grau (Ca la Cartera)

Fig. 9. Calella. C. Lladó, 5, a mitgera amb el 3. Desapareguda

Fig. 10. Palafrugell. C. Girona, 67, a mitgera amb el 65

Fig. 11. Palafrugell. C. de les Botines, 24, a tanca amb Progrés, 13

INVENTARI DE LES RAJOLES DE MITGERIA

Rajoles envernissades. Text tipus "dret al sol i no a la pareta"

Situació	Datació	Descripció física	Mesures	Data de registre	Existència actual	Inscripció que hi figura
Palafrugell. C. Tarongera, 87, a mitgera amb el 89		Quadrada. Text fet a mà amb engalbu blanca sobre fons vermell. Meandre groc a la base del text.		2006	SÍ	"Lo vehi te / dret al Sol / y no a la / pareta"
Palafrugell. C. Animes, 12, a mitgera amb el 14	1848	Quadrada. Text fet amb trepa i la data a mà, amb engalbu blanca sobre fons vermell. 8 forats perimetrals. Tanca de punts grocs a tres costats. Guió ondulat a cada costat de la data.		2006	SÍ	"LO VEHI / TE DRET / AL SOL / Y NO A LA / PARET" / 1848"
Palafrugell. Tanca de l'hort de la casa situada al c. Bergada cantonada av. Generalitat		Quadrada. Text fet a mà, amb engalbu blanca sobre fons vermell. Meandre a sota de l'última paraula.	34 x 34 cm	2006	SÍ	"El vehi te / dret al / sol / i no a la / pareta"
Palafrugell. C. Progrés, 25, a mitgera amb el 23	1851	Quadrada. Text fet amb trepa i la data a mà, amb engalbu blanca sobre fons vermell. Meandre que tanca el costat superior.		2006	SÍ	"LO VVHI / TE DRET / AL SOL / I NO A LA PA / RET" 1851"
Palafrugell. C. Sant Pere, 33, a mitgera amb el 31		Quadrada. Lletres fetes amb trepa, amb engalbu blanca sobre fons vermell.		1992	Casa enderrocada	
Palafrugell. C. Josep Anselmo Clavé, 50, a mitgera amb el 52 (abans 28)		Quadrada. Pautat de línies incises. Text fet amb trepa, amb engalbu blanca sobre fons vermell.		2006	SÍ	"LO BEI / TE DRET / AL SOL / Y NO A LA / PARET"
Palafrugell. C. Josep Anselmo Clavé, 75, a mitgera amb el 77		Quadrada. Rajola nova amb text fet a mà, amb engalbu blanca sobre fons vermell.		2006	SÍ	"LO BEHI / TEDRET / AL SOL / Y NO / A LA PARET" Rajola nova, signada per Diaz Costa, de la Bisbal, que substitueix a rajola vella amb el text repetit. Data: "Lo ve i té / dret al sol / i no a la pareta"
Palafrugell. C. Tarongera, 38, a mitgera amb el 60		Quadrada. Lletres fetes amb trepa, excepte les tres últimes, fetes a mà. Amb engalbu blanca sobre fons vermell.		2006	SÍ	"LO VEI TE / DRET AL / SOL I NO / A LA PARET"
Palafrugell. C. del Vïa, 11, a mitgera amb el 13		Quadrada. Lletres fetes amb trepa, amb engalbu blanca sobre fons vermell atarrogat. Trencada en sis fragments.		2006	SÍ	"LA BAITÉ / DRET AL / SOL Y NO / LA PARET"
Palafrugell. C. Nou, 9, a mitgera amb l'11	1894	Quadrada. Text manual fet amb engalbu blanca sobre fons vermell i meandre sota del text.		2006	SÍ	"Lo Vei Te / dret al Sol / y no a la / pareta". Llinda de la casa data: "J.B. / 1894"

LES RAJOLS DE MITGERIA, UN DOCUMENT CIVIL EN CERÀMICA

Palafregell. C. Sant Isidre, 8, a mitgera amb el 10	2006	SI	2006	34,5 x 34,5 cm	Quadrada. Text incís fet per l'empresa de moltes i reomplert amb vernís d'òxid de ferro, sobre fons de color caramell.	"LO VEHI TE / DRET AL SOL / Y NO A LA / PARET"
Palafregell. C. Sant Isidre, 11, a mitgera amb el 9	2006	SI	2006	34,5 x 34,5 cm	Quadrada. Lletres fetes amb trepa, amb engalba blanca sobre fons verdàs groguenc. Trencada en dos trossos.	"LO BEI TE / DRET AL / SOL I NO / A LA PA / RET"
Palafregell. C. de Begur, 38, a mitgera amb el 40	1873	SI	2006	2006	Quadrada. Text fet amb trepa i data feta a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Meandre groc a sota del text. Tanca de virgules grogues.	"LO VEHI TE / DRET AL SOL / Y NO A LA / PARET 1873"
Palafregell. C. Begur, 68	1830?	Cast enderrocada	2005	2005	Quadrada. Text fet amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.	"LO VEHI TE DRET AL SOL Y / NO A LA / PARET"
Palafregell. C. Sant Josep, 12, a mitgera amb el 10	1830?	2006	2006	2006	Quadrada. Text fet amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.	"LO BEHI TE / DRET AL SOL / Y NO A LA / PARET"
Palafregell. Tanca d'hort al c. Brugueroi, 54	1896	A col·lecció particular	1896	33 x 33 cm	Quadrada. Monocolor vermella. Text fet per l'empresa de segells. Cuadrellania de motiu floral fet per l'empresa d'un motlle. Maltesa a la part superior.	"[...]/ AL SOL I NO A / LA PARET / AÑO 1896"
Palafregell. C. Brugueroi, 66, a mitgera amb el 64	1902	?	1992	1992	Quadrada. Text de lletra petita, fet a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell acaranclat. Gargot groc a l'esquerra de la data.	"Lo Vehi Te dret al sol y no a la / Paret. / 1902"
Palafregell. C. Brugueroi, 64		A col·lecció particular		32 x 32 cm	Quadrada. Monocolor vermella. Text fet per l'empresa de segells. Text pausat amb línies incises	"LO BEHI TE DR / ET AL SOL Y NO / A LA / PARET"
Palafregell. C. Bailén, 54		Desapareguda	1993	1993	Quadrada. Text fet amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.	"LO BEHI TE DRET AL SOL Y / NO A LA / PARET"
Palafregell. C. Bailén, 55, a mitgera amb el 57		Cast enderrocada	2005	2005	Rectangular. Text fet a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Meandre groc a la base del text.	"Lo vehi te dret al Sol / y no a las / Paret"
Palafregell. C. Sardana, 6		Desapareguda el 1990	1990	1990	Quadrada. Lletres fetes a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Tanca de virgules grogues.	"LO BAI TE / DRET AL / SOL / NOA / LA PARET"
Palafregell. C. de les Escòles, 1, a paret de tanca que dona al carrer	1865	Desapareguda el 1991	1990	1990	Quadrada. Lletres fetes amb trepa, data feta a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Línia de virgules a sota la data i tres petits arcs a la dreta de la data.	"LO BEHI TE / DRET AL / SOL Y NO / A LA / PARET / 1865"
Palafregell. C. Curtat, 17		Desapareguda el 1993	1990	1990	Quadrada. Text fet a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell.	"lo bei te dr / et al Sol / y no a la / Paret"

Palafregell, C. Creu Roquinyola, 8, a mitgera que dona al c. Palamós	1862	Quadrada. Text fet amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell. Data feta a mà.	1993	?	"LO VEHI / TE DRET / AL SOL Y / NO A LA / PARET 1862"
Palafregell, C. Sant Joan, 10, a mitgera amb el 8	1866	Quadrada. Text fet amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell. Data i manca de virgules, grogues, fetes a mà.	2006	SI	"LO BEHI TE / DRET / AL SOL Y / NO A LA / PA / RET. 1866."
Palafregell, C. Torrella, 77, a mitgera amb el 75 (abans 31)		Quadrada. Text fet amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.	1992	Despareguda el 1992	"LO VEHI TE DRET AL SOL Y NO A LA PARET"
Palafregell, C. del Vila, 28		Quadrada. Lletres fetes amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.		Despareguda el 1989	"LO BEI / TE DRET / AL SOL y / NO A LA / PARET"
Calella, C. Codina, 18	1919 ?	Quadrada. Text fet amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell ataronjat. Pautat de línies trièsses.	1990	Despareguda a la dècada de 1990	"LO VEHI TE / DRET AL / SOL Y / NO A / LA PARET / A / NO / 19019"
Calella, C. Lladó, 29		Quadrada. Text fet amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.	1993	Despareguda	"LO VEHI TE DRET / AL SOL Y NO / A LA PARET"
Calella, C. Bofill i Codina, 26, a mitgera amb el 28	1856	Quadrada. Text fet amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.	2006	SI	"LO BEHI / TE DRET / AL SOL Y / NO A LA / PARET / 1856"
Llofriu, C. del Puig Montorol, 15, a mitgera amb el 17		Quadrada. Text fet a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Meandre groc a la base del text.	2006	SI	"Lo Vehi Te / dret al Sol / y no a la / paret"
Mont-ras, C. Torres-Joanna, 25A, a mitgera amb el 25 (abans 7)		Quadrada. Text fet amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell. Pautat de línies incises.	2006	SI	"LO BEY TE / DRET AL / SOL Y / NO A LA / PARET"
Mont-ras, La Grenou, 20, a mitgera amb el 22 (el 1989, núm. 5, a mitgera amb el 6)		Quadrada. Lletres fetes a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Meandre groc a sota del text. Hi manca un fragment a l'angle inferior dret.	1993	?	"Lo vei te dret / al Sol y no a / la paret"
Mont-ras, C. de la Font, 19, a mitgera amb el 17	1872	Quadrada. Text vermell fet amb trepa, sobre fons de color groc ataronjat. Data feta a mà. Probable origen palafregellenc.	2006	SI	"LO BEHI / TE DRET / AL SOL IN / O A LA PAR - ET 1872"

LES RAJOLES DE MITGERIA, UN DOCUMENT CIVIL EN CERÀMICA

Mont-ras. A tanca d'hort davant de can Vidal	Quadrada. Text fet amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell. Trencada en tres trossos.	34 x 33,5 cm	2006	SI	"LO BEHI / TE DRET / AL SOL Y / NO A LA / PARET"
Mont-ras. A tanca d'hort darrere de c. Major, 15	Quadrada. Text manual fet amb engalba blanca sobre fons vermell. Membrde a la base del text.		2006	SI	"Lo vehi te / dret al sol / y no a la / paret."
Palamós. C. Pere Ferreras, 6, a miigera amb el 4	Rectangular. Text fet a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Membrde groc a base del text.		1992	?	"El vei te dret / al sol / y no a / la Paret"
Palamós. Av. Libertad, 124	Quadrada. Llieres fetes amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.		1992	?	"LO BEHI / TE DRET / AL SOL Y / NO A LA / PARET"
Palamós. Av. Libertad, 59, a miigera amb el 61 (Sant Joan de Palamós)	Quadrada. Llieres fetes amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.		1993	?	"LO BEHI / TEDRET / AL SOL Y / NO A LA PARE / T AÑO 1894"
Rajoles envernissades. Text tipus "dret al sol i a la paret"					
Palafregell. C. de la Lluna, 52, a miigera amb el 54	Quadrada. Llieres fetes amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.		2006	SI	"LO BEI TE / DRET AL / SOL I A LA / PARET"
Palafregell. C. de la Lluna, 34, a miigera amb el 36 (abans 26)	Quadrada. Llieres fetes amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.		2006	SI	"LO BEHI / TE DRET / AL SOL Y / A LA / PARET"
Palafregell. C. Pagès i Morató, 24, a miigera que donava a la Guardia Civil	Quadrada. Text esgrafiat amb punxó. Apareix un fons groc recobert per engalba marró fos.		1993	Edifici endemocat	"Al bet te dret / Al SO y te / dret Ala / Paret / 1868"
Palafregell. C. Torrella, 103, a miigera amb el 101	Quadrada. Llieres fetes a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Membrde groc a sota del text.		2006	SI	"Lo vehi te / dret al sol / y a la paret"
Palafregell. C. Goya, 15	Quadrada. Llieres fetes amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell. Angle inferior dret trencat en 4 fragments.		1993	Desapareguda	"LO BEHI TE / DRET AL / SOL Y A LA / PARET"
Palafregell. C. Independència, 21	Quadrada. Llieres fetes amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.		1992	Desapareguda	"LO BEI TE / DRET AL SOL / Y A LA PARET"
Palafregell. C. Palamós, 57	Quadrada. Llieres fetes a mà que imiten les fetes amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.		1992	Desapareguda	"AL BAI TE / DRET AL / SOL Y A LA / PARET / 1854"

Palafrugell, C. Tornella, 77, a mitgera amb el 75 (abans 31)	Quadrada. Lletres fetes a mà, que imiten les fetes amb trepu, amb engalba blanca sobre fons vermell; i meandre groc a sota del text.	1865	1992	Desapareguda	"LO VEHI / TE DRET / AL SOL y / A LA PARET"
Palafrugell, C. Sant Ramon, 20 (abans 16)	Quadrada. Lletres fetes amb trepu, amb engalba blanca sobre fons vermell.		1992	Desapareguda el 1993	"LO BEHI / TE DRET / AL SOL y / A LA / PARET"
Mont-ras, C. Granota, 12, a mitgera amb el 14	Rectangular. Text fet a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell.		2006	SI	"LO BEITE / DRETAL SOL / y A LA PARET"
Calella, C. Lladó, 5, a tanca d'hort amb el 3	Quadrada. Text i línia lineal esgrafats amb punxó. Apareix un fons groc recobert per engalba marró fosc.	28,5 x 28,5 x 1,7	1993	Desapareguda	"lo bei te dret / al sol y a la / Paret añ / 1865"
Catalone, Av. de Sant Jordi, 8, a tanca d'hort que mira al 10	Quadrada. Text fet a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Meandre groc a la base del text.	34 x 33,5 cm	2006	SI	"Lo vehi / te dret al / Sol y a la / paret"
Palamós, Av. President Lluís Companys, 23	Quadrada. Lletres fetes a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Meandre groc a la base del text.		1995	?	"Lo vet te / dret al Sol / y a la / paret". Inscripció a línia: "JOSE RIBOT Y CARBÓ / 1882"
Llofrin, C. Barceloneta, 13, a mitgera amb el 15	Quadrada. Text fet a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell ataronjat. Text subratllat. Li manca vermís a parts de la meitat inferior. Feta, probablement, als obradors de Palafrugell.		1993	Desapareguda	"Lo Vehi te / dret al Sol / [...] a [...] Jret". Probablement: "y a la Paret"
Rajoles envermellades. Text tipus "dret a la paret"					
Palafrugell, C. de la Font, 13, a mitgera amb l'11	Quadrada. Lletres fetes amb trepu, amb engalba blanca sobre fons vermell.		2006	SI	"LO BAI TE / DRE A LA / PARET / / 1850". Casa datada de 1852.
Rajoles envermellades. Text tipus "cap dret ni al sol ni a la paret"					
Palafrugell, A tanca d'hort, al Brugueroi	Quadrada. Text fet a mà amb engalba blanca sobre fons vermell. Dara incisa a la base del text, amb meandre puntejat, de color groc, a cada cantó de la data.	20 x 20 cm	2006	SI	"Lo vehi / no te dret / al sol ni a / la paret". En incís: "1949"
Palafrugell, Tanca d'hort a c. del Berguà, 2 (La Saulada)	Quadrada. Text fet a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Meandre groc a sota del text.		1992	Casa enderrocada	"Lo vehi no / te dret ni / al sol ni / a la paret"

LES RAJOLES DE MITGERIA, UN DOCUMENT CIVIL EN CERÀMICA

Palafugell, C. Barris i Baixó, 53	Quadrada. Llerres fetes amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.	1990	Desapareguda el 1991	"LO BEHI / NO TE DRET / AL SOL NI A / LA / PARET"
Palafugell, C. de País, 78	Quadrada. Llerres fetes a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Meandre groc a la base del text.	1992	Desapareguda anys 90	"Lo Vehi no / Te dret ni / al Sol ni a / la paret"
Mont-ras. Av. Catalunya, 8	Quadrada. Text manual, amb engalba blanca sobre fons vermell i meandre groc sota el text.	2005	Destruïda el 2006	"Lo vehi / no te dret / ni al sol / ni a la / paret."
Calella. C. Vilaamir, 37, a tanca d'hort amb el 35	Rectangular. Text manual amb engalba blanca sobre fons vermell.	2006	Sí	"LO VEHI NO TE / DRET AL SOL / NI A LA PARET" (aquesta rajola podria ser actual)
Llofriu. C. Barceloneta, 27, a mitgera amb el 25, a la part del darrere	Quadrada. Text fet a mà amb engalba blanca sobre fons vermell	2006	Sí	"Lo vehi no / Te dret ni / al Sol ni a / la paret."
Calonge. C. de la Barceloneta, 2, cantonada Jacint Verdaguer, 17 (abans 4), a mitgera amb Jacint Verdaguer, 19 (abans 6)	Quadrada. Text manual subratllat amb engalba blanca sobre fons vermell.	2006	Sí	"Lo vehi no te / dret al Sol / ni a la Paret"
Palamos. C. dels Rentadors, 1, a mitgera amb el 3	Quadrada. Llerres pintades a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Meandre groc a la base del text.	1992	?	"Lo vehi no è / dret ni al / Sol ni a là / Paret"
Rajoles envissades. Text tipus "cap dret a la paret"				
Palafugell, C. Estrella, 6, a mitgera amb el 4	Quadrada. Text manual acabat per meandre, amb engalba blanca sobre fons vermell.	2006	Sí	"Lo Vehi / no Te nin / gun dret / a la paret"
Calonge. C. Jacint Verdaguer, 6	Quadrada. Text fet a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Meandre groc a la base del text.	1993	Desapareguda	"Lo Vehi no / Te ningun / dret a la / paret año / 1893"
Rajoles envissades. Text tipus "dret fins aquí", en sentit vertical, o "dret d'aquí cap avall"				
Palafugell, C. Ampie, 64, a mitgera amb el 62	Quadrada. Llerres fetes amb trepa i dansa feta a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell.	2006	Sí	"LOVEHITE / DRET FINS / AQUI 1874"

Palafrugell, C. Sant Pere, 67, a mitgera amb el 65	1879	Quadrada. Text fet amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell. Última línia feta a mà, entre dos meandres.	2006	SI	"LO BEI TE / DRET FINS / AQUI / abo. 1879."
Palafrugell, C. Bailén, 60, a mitgera amb el 62		Rectangular. Text fet a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Meandre pintat a sota del text.	2006	SI	"Lo Vehi / Te dret i / fins aquí"
Palafrugell, C. Creu Roquinyola, 10	1873	Quadrada amb els dos angles inferiors axoniframats. Text fet amb trepa, data feta a mà i meandre a sota del text. Fets amb engalba blanca sobre fons vermell.	1990	Desapareguda	"LO VEHI TE / DRET FINS A / QUI 1873"
Palafrugell, C. Sant Ramon, 29 (abans 27), a mitgera amb el 27	1874	Quadrada. Lletres fetes amb trepa, data feta a mà i guió llarg a la dreta de la data. Tot fet amb engalba blanca sobre fons vermell.	1995	Desapareguda	"LO VEHI TE / DRET FINS / AQUI 1874...."
Desconeguda	1867	Quadrada. Lletres fetes amb trepa, data feta a mà. Meandre sota la data. Línia de punts sota "PARET". Filera de virgules a tres dels quatre costats. Tot fet amb engalba blanca sobre fons vermell.		A col·lecció particular	"DE AQUI A / NABALL / LO BAITE / DRE A LA / PARET 1867"
Rajoles envermellades. Text tipus "dret fins aquí", en sentit horitzontal					
Palafrugell, C. Torrella, 77, a mitgera amb el 75 (abans 31)	1925	Quadrada. Text fet a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. La data, subratllada.	1992	Casa enderrocada	"Lo Vehi Te dret / a fins a qui / y si bol carrega de aquí a la / fachada Te / de Pagá 1925"
Rajoles envermellades. Text tipus "d'ací cap amunt ha de pagar"					
Palafrugell, C. Palamós, 15, a mitgera amb el 13		Quadrada. Lletres fetes amb trepa i data a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Mig tipada per la teulada.	2006	SI	"SI LO BEHI / BOL CARE / GA DE QUI A / ...ON / A DE / ..."
Palafrugell, C. Begur, 59, part del darrere d'ambdues mitgeres	Actual	Quadrada. Text manual fet amb engalba vermella sobre fons groc.	2006	SI	Probablement, substituïda a rajola antiga destruïda per obres. Text: "Si el vehi / vol carregar / d'ací amunt / haurà de pagar"
Palafrugell, C. Bruguera, 74, a mitgera amb el 72		Quadrada. Retol fet a mà i línia corba a la base del text, fets amb engalba blanca sobre fons vermell.	2006	SI	"Si / lo Vehi bol carre / ga de qui a na mun / a de Pagá"
Palafrugell, Tanca de l'hort del c. de les Boïmes, 8	188[...]	Quadrada. Text manual acabat per un meandre, fets amb engalba blanca sobre fons vermell.	2006	SI	"Lo vehi te dret / Fins aquí y si bol / carrega de aquí / anamon a da / paga ano. 188[...]"

LES RAJOLES DE MITGÈRIA, UN DOCUMENT CIVIL EN CERÀMICA

Palafrugell, C. de les Boïnes, 24, a tanca que separa de Progrés, 13	1863	Quadrada. Text fet amb trepa i la data, a mà. Tanca de punts i gorgor decoratiu a cada costat de la data. Tot fet amb engalba blanca sobre fons vermell.	2006	SI	"LO BEHI SI / BOL CARA / GA DE AJI / ANAMON A / DE PAGA... / 1863"
Palafrugell, C. Bailén, 58, a mitgera amb el 56		Quadrada. Text fet amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.	1992	Desapareguda	"LO VEHI TEPA / GAT ASTA QUI / Y SI BOL CARRE / GA A DE PAGA"
Palafrugell, C. de la Roella, 21, a mitgera amb el 19		Quadrada. Text fet a mà, acabat amb un meandre horitzontal, fets amb engalba blanca sobre fons vermell.	1993	Desapareguda	"Lo vehi te dret / fins a n'aquí y si vol carregà / de aquí a mont / te de pagar."
Palafrugell, C. dels Vallis, 4, a mitgera amb el 2	1865	Quadrada. Lletres fetes amb trepa i la data a mà. Sota el text, filera de cinc petits arcs. Tot amb engalba blanca sobre fons vermell.	1995	Desapareguda	"LO BEHI SI / VOL CARAGA / DE NAQUI A / NAMON A DE / PAGA. 1865"
Palafrugell, C. Girona, 67, a mitgera amb el 65		Quadrada. Text manual acabat amb un meandre, fets amb engalba blanca sobre fons vermell.	2006	SI	"Lo vehi te / pagat fins / aquí y si vol / carregà d'aquí / per mont te / de pagar"
Palafrugell, C. Terme, a limit amb t. m. de Begur		Quadrada. Text fet a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell. Fragmentada en 4 trossos.	1992	Casa enderrocada	"Lo Vehi Te dret / a fins a qui y si / bol carregà de a qui / anamon a de paga"
Mont-ras, C. Granota, 12, a mitgera amb el 14 (el 1990 era núm. 3)		Quadrada. Rètol fet amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.	2006	SI	"SI LO BEHI / BOL CARRE / GA DAQUI / A NAMON A / DA PAGA"
Procedència desconeguda. Col·lecció Carles Alsina i Junol		Quadrada. Text fet per l'empremta de molles i baix relleu emplenat amb engalba blanca. Puntat de línies incises.			"SI LO VEI BOL / CARREGA, DE / QUI A NA MUN / A DE PAGA"
Rajoles envissades. Text tipus "pagat com a paret de tanca"					
Palafrugell, C. Santa Margarida, 15, a tanca d'hort amb el 13	1903	Quadrada. Text manual incís, fet amb punxó, reple d'engalba blanca.	32 x 32 x 2 cm		"Fins a qui te dret / com a tanca lo Vehi / y si de a qui a mont / bol carregà, la Paret / a de Paga. / 1903"
Palafrugell, C. Rajola, 5		Quadrada. Text fet a mà, amb engalba blanca sobre fons vermell	32 x 34 cm		"Lo vehi Te / dret a fins / aquí com a / Paret de / Tanca"
Palafrugell, C. Sant Ramon, 20 (abans 6)		Quadrada. Lletres fetes amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell.	1992	Desapareguda el 1993	"LO BEHI TE / PAGAT / CIM A PA / RET DA / TANCA"
Rajoles envissades. Text que assigna un dret nominal					
Probablement: Palafrugell, C. Bruc, 21 (límda de la casa: "J.F.B. / BONIC / 1840")	1840 ?	Quadrada. Lletres fetes amb trepa, amb engalba blanca sobre fons vermell. Puntat de línies incises.	33 x 33 x 2 cm		"SI LO VEHI / VOL CARREGA / LA PARET / A DE PAGA / A JOSE FERRER / Y BATALLER"

Rajoles enverrissades amb text especial									
Desconeguda	1915	Dues rajoles quadrades. Lletres fetes a mà, amb engalbia blanca sobre fons vermell. Meandre gros entre l'última i la penúltima línia.							la rajola: "Les andròies, les lliteres i tota la construcció d'aquest terme ha sig..." 2a rajola: "ga fer per / conveni entre / els dos veïns / s'ha de conser / var / respectar / Any 1815."
Rajoles enverrissades il·legibles									
Palafrugell, C. Bruguerol, 70		Quadrada.		1992	Desapareguda				Text il·legible per distància
Palafrugell, C. Creu Roquinyola, 8, a paret d'hort	1871	Quadrada. Text fet amb engalbia blanca sobre fons vermell.		1992	?				"[...] 1871"
Calella, C. Noi Gran, 6		Quadrada. Text et amb trepa, amb engalbia blanca sobre fons vermell.		1992	?	33,5 x 33,5 x 2			
Rajoles sense vernis. Text tipus "dret al sol i no a la paret"									
Palafrugell, C. Ànimes, 16 (obans 12) a mitgera amb el 14		Quadrada. Text incís manual.		2006	SI	aprox. 25 x 25			"al vay / te dret / al sol / no la paret"
Palafrugell, C. Unió, 10, a mitgera amb el 8	1869	Quadrada. Lletres incises fetes a mà amb molt bona caligrafia. Puntat incís molt fi.		1990	Desapareguda	20 x 20 cm			"Lo Vehl / te dret al / Sol y no a / la Paret. / 1869."
Palafrugell, C. del Terme, 60	1893	Quadrada. Text incís fet a mà. Puntat incís excepte a la data.				30,5 x 30,5 cm		A col·lecció particular	"lo Bay te Dret / al Sol y no / a la Paret / 1893"
Escanyà, Can Grau (Ca la Carrera), a Rajoleríes, 38	1894	Quadrada. Lletres incises fetes a mà. Puntat incís.		1992	?	30,5 x 30,5 x 1,8			"lo Vay te Dret / al Sol y no a / la / Paret / 1894"
Rajoles sense vernis. Text tipus "cap dret ni al sol ni a la paret"									
Mont-ras, A tanca d'hort a prop de can Vidal	1877	Quadrada. Text fet per l'empresa de motlles.		2006	SI	33,3 x 33,3 cm			"LO VEHI NO TE / DRET AL SOL / NI A LA / PARET. / 1877."
Palafrugell, C. Solarium, 13, a mitgera amb el 15		Quadrada, amb lletres pintades.		2006	SI				"EL VEHI NO / TE DRET NI / AL SOL NI / A LA PARET"
Rajoles sense vernis. Text tipus "d' aquí cap amunt ha de pagar"									
Palafrugell, C. Bruc, 43, a mitgera amb el 41 (Camp d'en Prat)		Quadrada. Text fet per l'empresa de motlles, "año" subratllat per meandre, fets a mà amb punxo. Parcialment tapada per morder.		2006	SI				"LO VEI TE DRET / FINS A QU / Y SI / BOL CARGA DA / QI HANAMON / DA PA[...] año [...]"
Rajoles sense vernis il·legibles									
Palafrugell, C. Llana, 54, a tanca d'hort que separa del 56		Quadrada.		2006	SI				Text il·legible